

Dokument nr. 15:10

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 149

Innlevert 25. januar 2002 av stortingsrepresentant Gunn Karin Gjøl

Besvart 4. februar 2002 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«Den som er under 18 år kan ikke inngå ekteskap uten tillatelse fra fylkesmannen. Fylkesmannen kan bare gi tillatelse når det foreligger særlige grunner for å inngå ekteskap.

I hvilket omfang gis slike tillatelser, hva ligger i vurderingen "særlige grunner", er det en særlig grunn dersom personens kultur tilsier at en gifter seg før man fyller 18 år og har fylkesmennene en praksis som sikrer seg mot at personer under 18 år tvangsgiftes?»

Svar:

Jeg viser til spørsmål nr. 149 til skriftlig besvarelse vedrørende dispensasjonspraksis fra ekteskapslovens ekteskapsalder.

Det føres ingen sentral statistikk over hvor mange saker fylkesmannsembetene mottar med begjæring om dispensasjon fra ekteskapsalderen og i hvilket omfang slik dispensasjon gis. I rundskriv om ekteskapsloven (Q-15/01) har Barne- og familiedepartementet gitt retningslinjer for hvordan slike saker skal behandles ved fylkesmannsembetene. For å fravike lovens ekteskapsalder på 18 år, må det foreligge samtykke fra den eller de som har foreldreansvaret og fylkesmannen. Fylkesmannen kan bare gi tillatelse dersom det foreligger *særlige grunner*. For parter over 17 år som ønsker å inngå ekteskap, foretar fylkesmannen en helhetsvurdering der det bl.a. legges vekt på partenes begrunnelse for å ville inngå ekte-

skap, søkerens modenhet, om de har bolig og fast inntekt, eventuell religiøs overbevisning, om det foreligger et faktisk samlivsforhold og om kvinnen er gravid. Dispensasjonsadgangen skal praktiseres *restriktivt*. I saker hvor for eksempel kvinnen er nærmere 18 år og gravid, vil det som regel bli gitt dispensasjon. For søkere under 17 år, skal dispensasjonsadgangen praktiseres *meget restriktivt*. I mange tilfeller vil vigsleren (prest, forstander i registrert trossamfunn, notarius publicus eller norsk utenrikstjenestemann, jf. ekteskapsloven § 12) ha samtalt med partene og ville kunne gi en vurdering av partenes modenhet og begrunnelse for ønske om ekteskap. Vigsleren gir søknaden en påskrift om hvorvidt tillatelse til ekteskapsinngåelse bør gis. Fylkesmannen kan også innhente uttalelser fra aktuelle offentlige instanser som kjenner paret, ev. rådføre seg med familievernkontoret eller andre sosiale institusjoner på stedet. Tillatelse til ekteskapsinngåelse for personer under 16 år vil normalt ikke gis, ettersom dette vanskelig kan forenes med straffelovens bestemmelser om seksuell omgang med barn. Fylkesmannens avslag på søknad om dispensasjon kan påklages til Barne- og familiedepartementet.

Departementet mottar vanligvis 2-4 klagesaker om dette i året. De senere årene har de fleste av klagenes vært begrunnet med at partene kommer fra en annen kultur, der ekteskapsalderen er lavere enn i Norge. I behandlingen av disse sakene har departementet stadfestet fylkesmannens vedtak og avslått dispensasjon fordi det søkes om å inngå ekteskap i

Norge og at man da må legge ekteskapsalderen i ekteskapsloven til grunn. Fremmed kultur blir som følge av dette ikke noe relevant moment i vurderingen av om dispensasjon fra ekteskapsalderen skal gis.

Fylkesmannen har, så vidt departementet kjenner til, ingen særlige rutiner som gjelder tvangsekteskap i disse sakene. Normalt er det parten selv som søker om dispensasjon fra ekteskapsalderen. I tillegg må den eller de som har foreldreansvaret gi sitt samtykke, og fylkesmannen må finne at det foreligger *særlige grunner*. Selv om parten som søker er mindreårig, er det helt grunnleggende at vedkommende selv begrunner søknaden. Fylkesmannen vil ikke kunne be-

handle en søknad hvor parten som søker ikke selv har avgitt en begrunnet uttalelse om hvorfor hun eller han ønsker å gifte seg. Som regel vil vigsleren eller fylkesmannen ha hatt en samtale med parten som grunnlag for saksbehandlingen. For at fylkesmannen skal kunne gi dispensasjon fra ekteskapsalderen forutsetter det dermed en aktiv medvirkning fra den som ønsker å gifte seg.

Jeg vil be fylkesmennene om å gi en oversikt over hvor mange søknader om dispensasjon de har mottatt de siste to årene, og hvor mange dispensasjoner de har innvilget i samme periode.

Spørsmål nr. 150

Innlevert 25. januar 2002 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 7. februar 2002 av arbeids- og administrasjonsminister Victor D. Norman

Spørsmål:

«I de senere årene har flere statsinstitusjoner blitt privatisert eller AS-ifisert, med den konsekvens at viktige samfunnsoppgaver ikke ivaretas. Vi kan nevne NRK, Posten Norge BA, Telenor og nå sist sykehusene.

Er statsråden fornøyd med den utviklingen vi nå ser med hensyn til hvilke momenter som vektlegges når disse institusjoner foretar sentraliseringer, og er det ikke problematisk at helhetsspektivet i overordnede politiske målsettinger mistes i bl.a. distrikts- og næringspolitikken?»

Begrunnelse:

Det har i flere år vært fremhevet at helhetlig styring og ressursforvaltning er viktige forutsetninger for et effektivt og rasjonelt tjenestetilbud både innenfor det private som det offentlige. Vi kan ut fra de siste års privatiseringer og AS-ifiseringer reise tvil om statsforvaltningen og det statlige tjenestetilbudet styres og gjennomføres etter en helhetlig politisk målsetting, som omfatter både distriktpolitiske og næringspolitiske aspekter.

Posten har gjennom flere omstillinger og nedleggelser redusert tjenestetilbudet kraftig, særlig i distriktene. Dette har medført at mange bedrifter i distriktene rammes hardt og får økte kostnader og lengre ventetid på leveransene.

Kystpartiet har tidligere vist til at NRK har lagt ned redaksjonen for utenrikssendingen til bl.a. handelsflåten, og ut fra det foreliggende perspektiv som ledelsen i NRK viser kan vi med berettigelse frykte at sendingene til fiskeflåten også nedlegges om noen år.

Telenor Plus, en del av Telenor-konsernet, skal nå

"effektiviseres" og ansatte ved feilmeldingen i bl.a. Bodø frykter nå for sine arbeidsplasser. Dette til tross for at tjenestene utføres rimelige, fagmiljøet er godt og arbeidskraften er god. Avdelingen i Bodø har lav kontorleie og har et godt rekrutteringsgrunnlag som skaper fleksibilitet og omstillingsevne. Man kan derfor reise tvil om ikke utviklingen i noen av de privatiserte institusjonene har gått så langt at sentraliseringen har fått en stor egenverdi, og at virksomheter i distriktene legges ned selv om de isolert sett er billigere enn om disse løses sentralt i f.eks. Oslo.

Svar:

Det er riktig som De sier, at flere tidligere statlige forvaltningsorganer er blitt gjort om til selskaper, enten statsforetak, aksjeselskaper eller særlovsselskaper. Jeg kan imidlertid ikke være enig i påstanden om at viktige samfunnsoppgaver ikke ivaretas. De endringer som er foretatt mht. endring av tilknytningsformer, er nettopp gjort for å kunne ivareta viktige samfunnsoppgaver på bedre måte, noe jeg skal utdype nedenfor.

Grunnene til at mange tidligere statlige forvaltningsorganer er gjort om til selskaper, er at de i stor grad leverer tjenester og at de ikke lenger opererer i en monopolsituasjon. Det er derfor på mange områder flere selskaper som leverer viktige samfunnsoppgaver, for eksempel på teleområdet hvor det nå er mange selskaper som konkurrerer med Telenor. Dette vil igjen føre til lavere priser og bedre kvalitet på tjenestene til beste for brukerne. En tjenesteproducent som opererer i et marked har det totale ansvaret for selskapets drift og utvikling, og myndighetene skal ikke gå inn i enkeltsaker i disse bedriftene. At

bedriftene foretar organisatoriske endringer i tråd med markedets krav er en naturlig utvikling.

Myndighetene har imidlertid et ansvar knyttet til å sørge for at viktige samfunnsoppgaver blir ivaretatt og at nødvendige tjenester blir levert. Dette gjøres ved å legge til rette for gode rammebetingelser, bl.a. ved hjelp av lover, forskrifter og konsesjonsordninger. I min redegjørelse for Stortinget den 24. januar 2002 la jeg spesielt vekt på nødvendigheten av desentralisering og av å legge til rette rammebetingelser for å fremme nærings- og distriktsutvikling. Det er her vi må sette inn innsatsen, ikke gjennom å gripe inn i enkeltsaker enten det er i selskaper eller ansvarsområdene til lokale og regionale myndigheter.

Jeg vil også tilføye at de enkelte selskaper, enten de er statlig eller privat eid, også har et samfunnsansvar i bunn, men jeg understreker at konkrete handlinger knyttet til dette ansvaret må ligge innenfor det som er økonomisk forsvarlig.

Ved å legge til rette for gode rammebetingelser og ved å overføre mer ansvar til lokalt nivå, mener jeg vi nettopp får til det helhetsperspektivet som spørsmålsstilleren etterlyser. Dette betyr at ikke alle enkeltvedtak som fattes av statlige selskaper vil bli oppfattet positivt i lokalmiljøene, men det er viktig å påpeke at den totale politikk som føres skal ha som resultat et mer effektivt og et mer distriktsvennlig samfunn.

Spørsmål nr. 151

Innlevert 28. januar 2002 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 1. februar 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«I eit intervju på TV 2 6. januar d.å. varsla statsråden at ho ville føreta ein gjennomgang av om grunngevinga "menneskelege omsyn" i utlendingslova kan gjelda både omsyn til den som søker opphald i riket og også omsyn til personar som bur i Noreg.

Har statsråden føreteke ein slik gjennomgang?»

Grunngeving:

Bakgrunnen for intervjuet var eit tilfelle der eit eldre norsk ektepar vurderte det som avgjerande for at dei skulle kunna halda fram med å bu saman i heimen sin, at kona fekk hjelp og pleie frå ein polsk ven som kom til Noreg på turistvisum. Denne personen hadde søkt om opphaldsløyve, men fått avslag frå UDI.

Svar:

Den konkrete saken det vises til i spørsmålet er, etter det jeg kjenner til, for tiden til behandling i Utlendingsnemnda. Jeg ønsker derfor ikke å kommentere denne enkeltsaken.

Det følger av utlendingsloven § 8 annet ledd at når sterke menneskelige hensyn taler for det, kan arbeidstillatelse eller oppholdstillatelse gis selv om de ordinære vilkårene for slik tillatelse ikke er oppfylt. Tillatelse etter § 8 annet ledd gis hovedsakelig etter søknad om asyl, men gis også etter søknad om fami-

liegjenforening når de ordinære vilkårene for gjengenforening ikke er oppfylt. Bare unntaksvis blir tillatelse etter § 8 annet ledd gitt etter søknad om arbeidstillatelse på bakgrunn av et konkret arbeidstilbud.

Begrepet "sterke menneskelige hensyn" refererer i utgangspunktet til forhold ved søkeren, selv om ordlyden ikke utelukker at det kan legges vekt på slike hensyn knyttet til andre enn søkeren.

Kommunal- og regionaldepartementet vil vurdere nærmere hvilken betydning sterke menneskelige hensyn, særlige hensyn knyttet til andre enn søkeren, bør ha ved søknad om arbeidstillatelse. I mitt svar på skriftlig spørsmål nr. 120 fra stortingsrepresentant Anne Helen Rui har jeg varslet at Regjeringen ønsker å myke opp skillet mellom spesialist og ufaglært arbeidskraft, og at denne endringen og en mer generell drøfting av arbeidsinnvandring vil bli lagt frem for Stortinget i løpet av året. Det er naturlig at spørsmålet om betydningen av sterke menneskelige hensyn ved søknad om arbeidstillatelse drøftes i denne forbindelse hvis vi ikke på et tidligere tidspunkt har avklart saken. Jeg vil imidlertid presisere at kravet om alminnelige lønns- og arbeidsvilkår uansett skal gjelde ved alle søknader om arbeidstillatelse, også i fremtiden. Det må heller ikke bli slik at man gjennom å jobbe tilnærmet gratis i noen år, kan opparbeide seg permanent rett til opphold og til å ta arbeid (bosettingstillatelse).

Spørsmål nr. 152

Innlevert 28. januar 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 1. februar 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Ser helseministeren at han har en viktig jobb å gjøre for å holde leger oppdatert innenfor sitt fag, men også at leger generelt, og spesialister spesielt, må være oppdatert på lovverk og regelverk slik at de kan veilede pasientene riktig både når det gjelder sykdom og trygderettigheter?»

Begrunnelse:

En pasient fra Vestfold blir henvist av sin faste lege til nevrologisk avdeling ved Vestfold Sentralsykehus for å finne ut hva som feiler henne. To ganger skjer dette uten at hun får noen diagnose fordi de rett og slett ikke forstår hennes sykdomsbilde. Hun spør om det kan være sykdommen ME. Første gangen svarer de har de ikke hørt om at ME er en sykdom, den andre gangen at de ikke tror det, og at det ikke finnes noen behandling for sykdommen. Hun blir sendt på treningsinstitutt, men det blir hun ikke noe bedre av. Hennes første lege gir seg ikke og sender henne til Haukeland Sykehus til professor Nyland. Han gir henne diagnosen ME, og ber henne om ikke å trene. Han gir henne den informasjonen hun trenger for å leve med sykdommen, og over tid blir hun bedre. Reiseutgiftene til Bergen får hun ikke dekket.

Svar:

Dette er et viktig spørsmål fordi kunnskapsmengden i det medisinske fagområdet vokser med stor hastighet, og det utfordrer alle med ansvar i helsetjenesten.

Det nye Sosial- og helsedirektoratet har som ett

av sine hovedmål "å gjøre pålitelig informasjon om helsespørsmål lett tilgjengelig for helsepersonell, publikum og forvaltningen". Det gjennomføres konkrete tiltak for å bevisstgjøre helsepersonell om at de må forankre sin praksis i den beste dokumentasjon som finnes.

På bakgrunn av en rapport fra Statens helsetilsyn om faglige retningslinjer for primærhelsetjenesten, har departementet besluttet at det skal etableres et slikt program i 2002. Sosial- og helsedirektorat vil få oppgaven å gjennomføre dette arbeidet. Direktoratet bes også vurdere om det er behov for et tilsvarende program for faglige retningslinjer for spesialisthelsetjenesten og sosialtjenesten.

Den enkelte norske lege har i henhold til lov om helsepersonell § 4 plikt til faglig forsvarlighet i sin yrkesutøvelse. Legens arbeidsgiver har ansvar for å legge til rette arbeidsforholdene slik at legen kan oppnå, opprettholde og utvikle den kunnskap og de ferdigheter som er nødvendig for å kunne utøve forsvarlig legevirksomhet.

Sosial- og helsedirektoratet arbeider for å bedre tilgjengeligheten av lovverket, blant annet gjennom Helserettserien som er et komplett regelverk for helsetjenesten, utgitt av Medlex Norsk Helseinformasjon.

I tillegg til utdanningsinstitusjonene, driver også yrkesorganisasjoner i helsetjenesten et utstrakt etter- og videreutdanningsarbeid ved faglige arrangement, fagtidsskrift osv.

Pasientorganisasjonene bidrar også aktivt i formidling av ny informasjon til pasienter og helsepersonell.

Spørsmål nr. 153

Innlevert 28. januar 2002 av stortingsrepresentant Anne Helen Rui

Besvart 1. februar 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Har helseministeren planer om snarest å endre paragrafen i folketrygdloven, slik at det frie sykehusvalg kan bli en realitet for alle?»

Begrunnelse:

Helse-Norge er nå blitt til et rike og gjestepasientoppgjørene skal nå være historie. Pasientrettighetsloven gir nå mulighet til fritt sykehusvalg. Vi vet at så langt har få pasienter utnyttet mulighetene de har til å ta i bruk det frie sykehusvalg. Denne friheten blir illusorisk for svært mange syke mennesker når folketrygdloven § 5-16 sier at "Stønad ytes bare til dekning av reiseutgifter til det nærmeste stedet der helse-tjenesten kan gis."

Svar:

Retten til fritt sykehusvalg ble innført 1. januar 2001. I den forbindelse ble det også gjennomført

nødvendige lovendringer i folketrygdloven og i tilhørende forskrifter.

Ifølge folketrygdloven § 5-16 ytes det som hovedregel bare dekning av reiseutgifter til nærmeste stedet der helsetjenesten kan gis. I medhold av folketrygdloven § 5-16 siste ledd kan departementet i forskrift gjøre unntak fra hovedregelen for dekning av reiseutgifter ved valg av sykehus etter pasientrettighetsloven.

Ifølge forskrift om stønad til dekning av utgifter ved reise for undersøkelse og behandling § 2 nr. 1 fjerde ledd kan det likevel gis stønad til reise til sykehus som ikke er det nærmeste når vedkommende benytter retten til fritt sykehusvalg.

Personer som benytter retten til fritt sykehusvalg skal betale en egenandel på opptil 200 kr for hver enkeltreise (400 kr ved tur-retur reise).

Departementet stiller dermed ikke krav til at pasienten må velge nærmeste behandlingssted for å få dekket nødvendige reiseutgifter.

Spørsmål nr. 154

Innlevert 28. januar 2002 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 8. februar 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«I en sammenlikning av næringslivets rammevilkår i Norge, Tyskland, Nederland og Frankrike konkluderer Rogalandsforskning at "... Norges muligheter som industrinasjon er langt bedre enn sitt rykte. Det er fullt mulig å drive lønnsom industriutvikling her i landet". Rapporten viser blant annet at bedriftsskattenivået er lavere, og at Norge har svært liberale regler for permitteringer sammenliknet med de tre nevnte industriland.

Er finansministeren enig i konklusjonene i rapporten?»

Begrunnelse:

I forskningsrapporten "Global konkurransekraft" skrevet av Martin Gjelsvik ved Rogalandsforskning (Rapport RF 2002/011) sammenliknes rammevilkår for næringslivet i Norge med rammevilkår i tre viktige europeiske industriland; Tyskland, Nederland og Frankrike. Rapporten er økonomisk støttet av Kverneland-gruppen, NHO og Norges forskningsråd.

Rapporten slår i hjel flere økonomiske myter som næringslivsledere i lang tid har brukt som argumenter for bedre rammevilkår i Norge. Blant annet konkluderer rapporten at "... Norges muligheter som industrinasjon er langt bedre enn sitt rykte. Det er fullt mulig å drive lønnsom industriutvikling her i landet". (Se side 17).

Rent konkret nevnes det at:

I Norge har en svært gunstig sykelønnsordning sett fra arbeidsgivers side (side 14).

II Næringslivet i Norge har lavest bedriftsskattenivå av de fire landene, med et spesielt godt skattenivå for bedrifter med overskudd (side 6, side 11).

III Samarbeidsklimaet i norske bedrifter er godt, og at ledelse og ansatte ofte har sammenfallende syn på videreutvikling av virksomheten.

Samtidig viser rapporten at ansattes fleksibilitet er mye større enn det ryktet vil ha det til. De ansattes rettigheter ved permitteringer og oppsigelser er svakere enn de land som rapporten sammenlikner Norge med.

Rapporten nevner at:

IV Norge er det landet som har dårligst kompensasjonsordninger for ansatte ved oppsigelser (side 13), og

V Norge har blant de mest liberale reglene for permitteringer, med "svært lave kostnader for bedriften og med minst tidsbegrensning." (Side 12).

Svar:

I Rogalandsforsknings rapport trekkes det frem flere forhold som har betydning for bedrifters lokalisering, deriblant skatt. Jeg er enig i at bl.a. skatt har betydning for bedrifters lokaliseringsvalg, men departementet har ikke nærmere vurdert de konkrete beregningene i rapporten.

Det finnes ikke én indikator som alene er godt egnet til å sammenligne skattenivået mellom land. Det kan f.eks. vises til NOU 2001:29 *Best i test?* hvor man benytter ulike metoder for dette. Resultatene vil også avhenge av hvilke forutsetninger som legges til grunn for beregningene, slik at resultatene som fremkommer ved slike beregninger må tolkes med forsiktighet.

Bedriftsbeskatningen i Norge kjennetegnes bl.a. ved en relativt lav formell skattesats og et relativt bredt skattegrunnlag. EU-kommisjonen har nylig publisert en rapport hvor man sammenligner effektive skatterater for EU-landene der det tas hensyn til både de formelle skattesatser, og hvordan skattegrunnlagene fremkommer. Universitetet i Mannheim har på oppdrag fra NHO utført tilsvarende beregninger for Norge. Norge kommer f.eks. godt ut når man beregner gjennomsnittlig effektiv skatterate for bedrifter med høy avkastning, og nær gjennomsnittet av EU-landene når man beregner den marginale effektive skattesatsen. Når bedrift og investor ses under ett, kommer Norge godt ut i forhold til gjennomsnittet (eksklusive den midlertidige utbytteskatten). Norge kommer noe dårligere ut dersom man inkluderer formueskatten. Videre har Norge et forholdsvis høyt avgiftsnivå sammenlignet med andre OECD-land. Dette er ikke hensyntatt i beregningene og hører med i en samlet vurdering av næringslivets rammebetingelser da dette kan øke kostnadsnivået for norske bedrifter.

Regjeringen er opptatt av at norsk næringsliv skal ha konkurransedyktige rammebetingelser. Derfor er

det nylig oppnevnte skatteutvalget bedt om å vurdere skatteregler og -nivå i Norge i en internasjonal sammenheng.

Når det gjelder hvorvidt Norge har svært liberale regler for permitteringer, har jeg forelagt saken for Arbeids- og administrasjonsdepartementet som rette fagdepartement, og deres vurdering var følgende:

"I Martin Gjelsviks rapport "Global konkurransekraft" framstår Norges regler for permitteringer som mer liberale enn de andre nevnte landene. Siden 01.01.02 har imidlertid regelverket i Norge blitt vesentlig strammet inn, noe som ikke fremkommer i rapporten. Opplysningene i rapporten om norske regler er således ikke korrekte i forhold til dagens situasjon. I tabell 5 på side 12 skriver forskeren at permittering er mulig i opptil 48 uker. Dagens regler tillater permitteringer i opptil 26 uker i løpet av en periode på 18 måneder. Arbeidsgivers kompensasjonsplikt er lønn for 3 dager, ikke 2 slik det står i rapporten. Før 01.01.02 var permitteringer mulig i opptil 52 uker, ikke 48 slik Gjelsvik skriver.

AAD - arbeids- og inntektsavdelingen har vært i kontakt med Frischsenteret ved forsker Knut Rød som har forsket på permitteringsordninger. Hans kommentar er at det ikke ser ut til å finnes systematiske sammenlikninger mellom landene i OECD-området når det gjelder permitteringer. OECD ved forsker David Grubb har bekreftet dette overfor ham.

Hans inntrykk er at selv om landene har forskjellige regler så er den reelle praksis på området mer lik enn det formelle regelverket tilsier. Dette innebærer at andre OECD-land som oftest ikke har egne ordninger for permitteringer men at det foreligger en stilltende avtale om at man i tilfeller der man i Norge bruker permitteringsordningen bruker det ordinære system for arbeidsløshetsstrygd uten å stille krav om at "den permitterte" skal være reell arbeidssøker.

Det er i dag mulig å bruke delvis permittering, dvs. at stillingsprosenten for de permitterte reduseres og at det utbetales dagpenger for resterende periode. Omtrø 50 prosent av permitteringen er av denne typen. Uten å kjenne til andelen delvise permitteringer i de nevnte landene, kan det virke som om regelverket i Tyskland og Frankrike oppmuntrer til bruk av delvis permittering fremfor hel permittering. De spesielle ordningene for delvis permittering er ikke behandlet av Gjelsvik. Vi ser dette som en svakhet ved rapporten. I litteratur vi har tilgjengelig fremstår regelverket for delvis permittering i Frankrike og Tyskland som langt mer liberalt enn for hel permittering.

Vi gjør imidlertid oppmerksom på at denne litteraturen refererer til situasjonen i Frankrike og Tyskland på begynnelsen av 1990-tallet. Vi er ikke orientert om eventuelle senere endringer."

Spørsmål nr. 155

Innlevert 30. januar 2002 av stortingsrepresentant Hallgeir H. Langeland

Besvart 5. februar 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Vil finansministeren se på tiltak som kan gjøre det mulig for frittstående skadetakseringsselskaper å konkurrere med forsikringsselskapenes egne skadeavdelinger på like vilkår i forhold til merverdiavgiftsregimet?»

Begrunnelse:

Frittstående skadetakseringsselskap rammes av innføring av merverdiavgift (mva.) på tjenester siden de konkurrerer med taksering foretatt av forsikringsselskapenes egne takstavdelinger. Disse er i likhet med finansnæringen for øvrig unntatt fra mva., noe som betyr at de frittstående takstselskapene over natten ble 24 pst. dyrere. Konsekvensen ser ut til å bli sterkt redusert etterspørsel etter de frittstående skadetakseringsselskapenes tjenester.

Dette er uheldig av flere årsaker. Frittstående takstselskaper spiller en viktig rolle som uavhengig, f.eks. i situasjoner med konflikt om erstatninger etc. De har også en viktig rolle å spille i forhold til konkurransen på forsikringsmarkedet, i og med at deres eksistens gjør det mulig for mindre eller nye forsikringsselskaper å tilby tjenester på det norske markedet uten å bygge opp en egen skadeavdeling.

Svar:

Stortinget vedtok i desember 2000 en endring av det norske merverdiavgiftssystemet (Merverdiavgiftsreformen 2001). Stortingets vedtak innebar at det fra 1. juli 2001 er innført generell merverdiavgiftsplikt på omsetning av tjenester. Generell merverdiavgiftsplikt betyr at alle tjenester i likhet med varer er avgiftspliktige, med mindre de er uttrykkelig unntatt.

Stortinget vedtok flere unntak fra den generelle avgiftsplikten. Dette gjelder blant annet for helsetjenester, sosiale tjenester, undervisningstjenester, fi-

nansielle tjenester og flere tjenester innen kultur, idrett og reiseliv.

Unntaket for finansielle tjenester omfatter bl.a. enkelte nærmere definerte tjenester, herunder forsikringstjenester. Det er derfor ikke riktig at hele finansnæringen og dermed forsikringsselskapenes virksomhet som sådan er unntatt fra avgiftsplikt. Finansvirksomheter som leverer andre tjenester enn de som er uttrykkelig unntatt, for eksempel ulike typer konsulenttjenester, er avgiftspliktige for omsetning av denne type tjenester.

Den kategorien tjenester som grovt sett kan karakteriseres som skadeoppgjørstjenester er ikke uttrykkelig unntatt fra avgiftsplikt. Disse tjenestene omfattes heller ikke av unntaket for forsikringstjenester. Denne typen tjenester følger derfor hovedregelen og anses som avgiftspliktig omsetning av administrative tjenester og/eller avgiftspliktig konsulent-/rådgivningsvirksomhet.

Jeg er enig i at merverdiavgiftssystemet på alle måter bør være mest mulig nøytralt. Avgiften bør ikke føre til annen tilpasning enn den som hadde funnet sted uten avgift.

Det er imidlertid betydelige avgiftstekniske problemer knyttet til å identifisere og måle merverdien for finansvirksomheters tjenester. Dette har ført til at Norge, som de fleste andre OECD-land, har gjort unntak for finansielle tjenester. Unntaket anses imidlertid som prinsipielt uheldig, og det pågår arbeid både i regi av EU og OECD for å se nærmere på dette.

På bakgrunn av det som er nevnt ovenfor, anser jeg det ikke som aktuelt å fremme forslag til endringer på dette området nå. Jeg viser særlig til at Norge har valgt å legge stor vekt på hvordan merverdiavgiftssystemet er bygd opp i EU generelt og i våre naboland spesielt. Skadeoppgjørstjenester er avgiftspliktige både i Danmark og Sverige. For norske finansvirksomheter er det også viktig å ha tilsvarende avgiftsmessige vilkår som konkurrentene i et internasjonalt marked.

Spørsmål nr. 156

Innlevert 30. januar 2002 av stortingsrepresentant Elsa Skarbøvik

Besvart 6. februar 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«En kommune i Vestfold har avslått en søknad om brukerstyrt personlig assistanse fordi den mener brukeren ikke kan ivareta arbeidslederansvaret alene.

Hva mener statsråden det betyr når sosialkomiteen i en merknad til loven om brukerstyrt personlig assistanse sier at nærstående personer eller hjelpeverge ikke skal utelukkes fra å bistå i arbeidslederfunksjonen?»

Begrunnelse:

Brukeren i dette tilfellet er 25 år, og har funksjonsforstyrrelsen ADHD i svært alvorlig grad. Mange andre tiltak er prøvd uten å lykkes, og belastningen for familien er svært stor. Familien er villig til å stille opp for å bistå brukeren til å klare arbeidslederfunksjonen.

Svar:

Brukerstyrt personlig assistanse er en alternativ organisering av praktisk bistand gitt i medhold av lov

om sosiale tjenester § 4-2, jf. 4-3. Brukerstyringen skal bidra til at brukeren får et aktivt og uavhengig liv til tross for sterk funksjonshemming. Ved selv å definere sine egne behov, lære opp og veilede assistenten, sette opp og følge opp arbeidsplaner, har brukeren i stor grad muligheter til å styre sitt eget liv. Har ikke brukeren denne muligheten, bør andre mer hensiktsmessige tjenester vurderes.

Enkelte brukere kommuniserer på en måte kun et fåtall personer kan tyde. Slike særlige kommunikasjonsproblemer eller andre funksjonsnedsettelse kan gjøre at enkelte arbeidslederfunksjoner må overlates til andre, for eksempel nærstående eller hjelpeverge som omtalt i Innst. O. nr. 22 for 1999-2000. Hvor andre bistår i arbeidslederfunksjonen skal tjenesten likevel ytes på bakgrunn av brukerens vurderinger av egen livssituasjon. For å bevare brukerstyringen må kravene til egeninnsikt om egne behov og evne til å planlegge egen og assistentens arbeidsdag fastholdes i disse tilfeller.

Spørsmål nr. 157

Innlevert 30. januar 2002 av stortingsrepresentant Inger S. Enger

Besvart 6. februar 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Ulvens stadig økende tilstedeværelse utenfor forvaltningsområdet fører til sterk frykt blant folk, og går ut over trivselen samt kan gi nedsatt livskvalitet for dem som bor i berørte områder.

Hva har Regjeringen gjort for å følge opp stortingsvedtaket om å avhjelpe de menneskelige omkostninger som er knyttet til rovdyrpolitikken, og hvilke strakstiltak er satt i gang i forhold til den økende ulveaktiviteten vi i den siste tiden har vært vitne til i Oppland?»

Begrunnelse:

For nøyaktig ett år siden fattet Stortinget følgende vedtak:

"Stortinget ber Regjeringen vurdere og igangsette tiltak for å avhjelpe de menneskelige omkostninger som er knyttet til rovdyrpolitikken, herunder frykt og

andre psykiske belastninger, redusert trivsel og nedsatt livskvalitet for deler av befolkningen i rovdynære områder."

Svar:

De store rovdirene forvaltes i dag etter føringer lagt av Stortinget gjennom behandlingen av St.meld. nr. 35 for 1996-97 *Om rovviltforvaltning* og senere behandlinger i Stortinget, blant annet fire Dokument nr. 8-forslag behandlet våren 2001 (jf. Innst. S. nr. 110-113 for 2000-2001). Dette innebærer at Norge skal sikre levedyktige bestander av bjørn, ulv, jerv og gaupe. Samtidig skal forvaltningen av rovdirene skje på en slik måte at det skal kunne drives økonomisk forsvarlig jordbruk og reindrift. Området hvor ulven kan etablere seg ble avgrenset i 2001 i forbindelse med framleggelsen av St.meld. nr. 24 for 2000-2001 *Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand*. I henhold til denne avgrensningen vil en ikke tillate etablering av revirmarkerende par eller fami-

liegrupper av ulv utenfor forvaltningsgrensen, der-
som dette ikke kommer i konflikt med målet om le-
vedyktige bestander av ulv innenfor forvaltnings-
grensen.

Levedyktige rovviltbestander i Norge medfører
ofte konflikter med beiteinteresser, jaktinteresser og
lokalsamfunn. For å redusere disse konfliktene er det
viktig med lokal forankring og lokal medvirkning i
rovviltforvaltningen. Mange mennesker føler frykt
for liv og helse i tilknytning til forekomsten av store
rovdyr i norsk fauna, og spesielt i tilknytning til fore-
komst av ulv. Det er derfor lagt stor vekt på å fram-
skaffe kunnskap om subjektiv frykt og objektiv fare
særlig knyttet til ulv, jf. rapport som nylig er publisert
av Norsk institutt for naturforskning (NINA). Videre
er det lagt vekt på å framskaffe kunnskap om hvordan
vi skal leve sammen med rovdyr. I 2001 ble det
igangsatt lokalt forankrede prosjekter i Østfold (Vå-
ler), Akershus (Aurskog-Høland) og Hedmark (Eid-
skog) med sikte på igangsetting av lokalt initierte
prosjekter som bidrar til å øke kunnskapen om å leve
med rovdyr i nærområdet. Jeg vil videreføre slike
prosjekter også i 2002.

Den økte ulveaktiviteten i Gudbrandsdalen i Opp-

land fylke siste år har blitt fulgt opp med særskilt spo-
ringsinnsats fra direktoratets side i nært samarbeid
med det norsk-svenske forskningsprogrammet Skan-
dulv. Med bakgrunn i sporingsdata for hele januar
måned, er det så langt ingen sikre observasjoner som
peker mot at det er et stasjonært og revirmarkerende
par i dette området. Den økte sporingsinnsatsen vil
bli fulgt opp framover for å klarlegge ulvens status i
dette området, i god tid før neste beitesesong.

Selv om disse delene av Oppland ligger utenfor
forvaltningsområdet for familiegrupper av ulv, er det
ikke slik at de aktuelle områdene til en hver tid skal
være fri for ulv. Ulven har en slik atferd at det må på-
regnes utvandring av ungdyr fra familiegrupper.
Utenfor forvaltningssonen legger den differensierte
forvaltningsmodellen opp til at det ikke skal tillates
etablering av par eller familiegrupper, mens streifdyr
skal kunne bevege seg også utenfor sonen forutsatt at
tap og skader ikke blir for store.

For øvrig vil jeg vise til at Stortinget har bedt Re-
gjeringen om å legge fram en ny stortingsmelding om
rovdyrforvaltningen i løpet av 2003, jf. Innst. S. nr.
110 for 2000-2001. I denne meldingen vil også de te-
maene som berøres her bli grundig behandlet.

Spørsmål nr. 158

Innlevert 30. januar 2002 av stortingsrepresentant Karin S. Woldseth

Besvart 7. februar 2002 av barne- og familieminister Laila Dåvøy

Spørsmål:

«I forbindelse med ansettelse av personer som
skal jobbe med barn og unge i skole og barnehave må
det forelegges politiattest.

Hvilke tiltak vil statsråden iverksette som sørger
for at mindreårige i andre sammenhenger hvor voksne
omgås barn i en arbeidssituasjon, vil ha den samme
rettssikkerhet og trygghet som ovennevnte?»

Begrunnelse:

Til stadighet fremkommer det i media saker hvor
personer som har vært dømt for vold og overgrep, har
fått stillinger som innebærer daglig nærkontakt med
barn og unge.

Ved ansettelse i skole og ved offentlige barneha-
ver må man nå legge frem politiattest ved ansettelse.
Dette er intet krav for ansettelse som støttekontakt
for barn og unge gjennom barnevernet eller sosial-
kontor. Mange frivillige tiltak som idrett, speider
etc., innebærer at voksne tilbringer mye tid alene
sammen med mindreårige, men det stilles ingen for-
melle krav til disse personers bakgrunn.

Dette gir potensielle overgripere mulighet til å

kunne begå alvorlige overgrep, uten at det finnes et
minimum av sikkerhetsforanstaltninger som kunne
ha forhindret disse.

Ved at det knyttes usikkerhet eller endog mistillit
til voksne som arbeider tett med mindreårige, skapes
en uholdbar situasjon for barn, foresatte og den som
jobber med barna. Det har vært saker i Norge hvor
slik usikkerhet har blitt blåst opp til voldsomme di-
mensjoner med ødeleggende virkning for de invol-
verte. Derfor behøver man et grunnleggende preven-
tivt sikkerhetsnett som fanger opp det som er mulig i
forkant.

For barnehaver og skoler finnes allerede et regel-
verk for ansettelse med bred politisk oppslutning som
har til hensikt å ivareta mindreåriges trygghet og
rettssikkerhet i det daglige:

§ 20 om barnehager (barnehagelova) og § 10-9
om grunnskolen (opplæringslova) - Politiattest.

I opplæringslova § 10-9 står det:

"Den som skal tilsetjast i grunnskolen, må leggje
fram politiattest. Attesten skal vise om vedkommande
er sikta, tiltalt eller dømd for seksuelle overgrep mot

barn. Personar som er dømde for seksuelle overgrep mot barn, kan ikkje bli tilsette i grunnskolen.

Kommunen kan krevje politiattest etter første ledet også for andre personar som regelmessig oppheld seg i grunnskolen.

Departementet gir nærmare forskrifter."

Tidligere i Innst. S. nr. 194 for 1999-2000 fra sosialkomiteen har det vært fremmet krav om vandelsattest for helsepersonell som arbeider med barn. Daværende regjering svarte slik på komiteens tilråding:

"Regjeringen skal legge fram en bred vurdering av hvordan barn og andre spesielt utsatte grupper i møte med offentlig og/eller privat sektor, utover helse- og oppvekstsektor, skal sikres mot overgrep og garanteres rettssikkerhet og trygghet.

Sosial- og helsedepartementet har hatt kontakt med Justis- og politidepartementet og vil i løpet av høsten vurdere hvordan en bredere gjennomgang skal angripes, eventuelt ved nedsettelse av et offentlig utvalg eller en interdepartemental arbeidsgruppe.

Når det gjelder vurderingen og lovforslaget som skal legges fram om krav til helsepersonell spesielt, er dette et arbeid Sosial- og helsedepartementet vil starte opp etter ikrafttredelse av ny helsepersonellov med forskrifter (etter 1. januar 2001)."

Disse politiske signaler er så tydelige og har så bred politisk oppslutning at det ikke foreligger noen fornuftig grunn for sittende Regjering og Storting å vente ytterligere med å iverksette nødvendige tiltak.

Svar:

Krav om politiattest ved ansettelse er et sentralt virkemiddel for å forhindre at personer som har begått overgrep mot barn, får stilling som innebærer kontakt med mindreårige. Det er vedtatt flere lovend-

ringer på dette området de siste årene. Som stortingsrepresentant Ståhl Woldseth påpeker, er det innført krav om fremleggelse av politiattest for ansettelse i grunnskolen og i barnehager. Det er også innført krav om politiattest for personer som skal ansettes i barneverntjenesten eller utføre oppgaver på dens vegne. Videre kan det med hjemmel i lov om universiteter og høyskoler kreves politiattest ved opptak til studier der studenter kommer i kontakt med pasienter, klienter, barnehagebarn, elever eller andre som del av klinisk undervisning eller praksisopplæring.

Krav om politiattest ved ansettelse reiser følgende hovedproblemstilling:

På den ene siden har en hensynet til å verne barn mot overgrep fra voksne. På den andre siden medfører et slikt krav inngrep i søkerens personvern og rett til arbeid.

Jeg er enig med Stortinget i at det er behov for en samlet vurdering av hvordan barn best kan sikres mot overgrep både i møte med offentlig og privat sektor, jf. Innst. S. nr. 194 for 1999-2000 som stortingsrepresentant Ståhl Woldseth viser til. Spørsmålet om det bør innføres krav om politiattest for nye grupper er et ledd i en slik vurdering. Det er nedsatt et utvalg som skal gjennomgå strafferegistreringsloven og utarbeide forslag til ny lov om politiregistre. Utvalget har som en del av sitt mandat å gjennomgå eksisterende bruk av politiattest og straffeopplysninger i forbindelse med vandelskontroll og akkreditering/autorisasjon av personell. Utvalgets innstilling vil ventelig gi et godt grunnlag for det videre arbeidet med å sikre barn mot overgrep. Innstillingen skal etter planen avgis 1. juli 2002.

Spørsmål nr. 159

Innlevert 31. januar 2002 av stortingsrepresentant Hill-Marta Solberg

Besvart 7. februar 2002 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«I nordnorske media er det igjen sådd tvil om framdriften for Lofast-prosjektet. Dette til tross for at et bredt flertall i Stortinget nylig har slått fast at oppstart skal skje så raskt som mulig.

Hva kan Regjeringen bidra med for at Stortingets vilje om rask oppstart og gjennomføring kan oppfylles, og når ser samferdselsministeren for seg at videreføringen av Lofast kan starte opp?»

Begrunnelse:

I Budsjett-innst. S. nr. 13 for 2001-2002 viser samferdselskomiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, til at et stort flertall i Innst. S. nr. 119 for 2000-2001 Nasjonal transportplan la til grunn at videreføringen av Lofotens fastlandsforbindelse skal startes så raskt som mulig i første fireårsperiode. Komitéflertallet uttrykker tilfredshet med at departe-

mentet ønsker å få en rask planavklaring etter vedtatt trasé, slik at ekstern kvalitetssikring kan komme i gang så snart som mulig. Komitéflertallet forutsetter at departementet kommer tilbake med prosjektet så snart kvalitetssikringen er gjennomført.

Svar:

Lofast kan ikke påbegynnes før det foreligger godkjente planer for prosjektet. Denne planavklaringen tar noe lengre tid enn forventet. Grunnen til det er at Hadsel kommune i sitt kommunestyremøte den 13. september 2001 vedtok å ikke godkjenne reguleringsplanen for parsellen Raftsundet øst - Ingelsfjordeidet. Lødingen og Kvæfjord kommune har godkjent reguleringsplanene for parsellene som går gjennom disse kommunene.

Da Lødingen, som den siste av de tre kommunene, hadde godkjent reguleringsplanen for parsellen Ingelsfjordeidet - Sør dalen, er situasjon at kun to av de tre parsellene på Lofast har godkjent reguleringsplan. Vegsjefen i Nordland har derfor anmodet Vegdirektoratet om statlig reguleringsplan for parsellen Raftsundet øst - Ingelsfjordeidet. Vegdirektoratet har vurdert saken og sendt den over til Samferdselsdepartementet til behandling ved brev av 5. februar 2002. Det er imidlertid Miljøverndepartementet som med hjemmel i plan- og bygningsloven § 18 kan ved-

ta statlig reguleringsplan når gjennomføringen av viktige statlige utbyggingstiltak gjør dette nødvendig.

Den nødvendige planavklaringen tar noe lengre tid ved gjennomføring av en prosess med statlig plan, enn tilfellet ville vært hvis Hadsel kommune hadde vedtatt å godkjenne reguleringsplanen for den aktuelle parsellen iht. Stortingets tidligere vedtak.

Lofast er et prosjekt i en slik størrelsesorden at det skal underlegges ekstern kvalitetssikring av kostnadsoverslaget. En slik kvalitetssikring skal som hovedregel gjennomføres på grunnlag av godkjente reguleringsplaner. Vegdirektoratet har startet arbeidet med forberedelsene til en ekstern kvalitetssikring av Lofast, slik at kvalitetssikringen kan komme i gang umiddelbart etter et eventuelt vedtak om statlig plan fra Miljøverndepartementet. Selskapene som skal gjennomføre en slik ekstern kvalitetssikring vil normalt trenge fra tre til fire måneder for å gjøre jobben.

Når det gjelder spørsmålet om når videreføring av Lofast kan starte opp, så vil det avhenge av når vi får en endelig planavklaring og utfallet av den eksterne kvalitetssikringen. Jeg ønsker raskest mulig framdrift i denne saken, men det er fortsatt noe uvisst når jeg kan komme tilbake til Stortinget. Prosjektet kan starte kort tid etter Stortinget har gitt sin "start-bevilgning".

Spørsmål nr. 160

Innlevert 31. januar 2002 av stortingsrepresentant Per Roar Bredvold

Besvart 11. februar 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«Den midlertidige stans i opphugging av BV-202 ble den 22. januar opphevet. Diverse organisasjoner o.l. skal få anledning til å overta beltevogner ombygget for bruk av blyfri bensin til en nærmere avtalt pris. Det antall vogner som er ombygget på denne måten er veldig lavt.

Vil statsråden vurdere om ikke beltevognen som ikke er ombygget for bruk av blyfri bensin også kan overtas av organisasjoner o.l. under forutsetning av at kjøper forplikter seg til å ombygge denne før den tas i bruk?»

Begrunnelse:

I dag eksisterer ca. 50 stk. BV-202 som er ombygget for å gå på blyfri bensin. Dette er et lavt antall med tanke på de organisasjoner og andre som fyller kriteriene for å benytte beltevogner. For at det skal være større tilgjengelighet på disse beltevoignene, er det naturlig å selge flere beltevogner enn det antall

som allerede er ombygget. I dag finnes det på Forsvarets lagre ferdige topper til disse motorene, som gjør at disse motorene enkelt kan bygges om til blyfri bensindrift. Den samfunnsmessige nytten vil bli større ved at hjelpekorps o.l. kan overta disse beltevoignene til sitt beredskapsarbeide.

Svar:

Jeg har tidligere åpnet for at diverse organisasjoner, offentlige etater og andre som har de nødvendige tillatelser for motorferdsel i utmark, kan få anledning til å overta beltevogner modifisert for bruk av blyfri bensin. Hittil har Forsvarets logistikkorganisasjon/Land, tidligere Hærens forsyningskommando, innvilget 53 søknader om overtakelse av vogner, og overtakelsen har dels skjedd i form av gavesalg til 1 000 kr og dels som direkte salg til en pris av 17 000 kr.

Blant de som har fått overta beltevogner nevner jeg lokale Røde Kors-foreninger, flere kommunale

brannvesen, Luftfartsverket, Norges vassdrags- og energidirektorat og Slottet. I den grad det hos organisasjoner, etater og andre fortsatt er interesse for å overta BV-202, er jeg innstilt på å åpne opp for overtakelse av beltevogner som ikke er bygget om for bruk av blyfri bensin. Det vil imidlertid være en klar forutsetning at de som overtar slike vogner må forplikte seg til å bygge om vognene for egen kostnad, og at de innehar de nødvendige tillatelser for motorferdsel i utmark.

Jeg er kjent med at Forsvaret tidligere har utviklet tekniske løsninger for å bygge om beltevoymotorer for bruk av blyfri bensin. I den forbindelse ble det også anskaffet et antall komponenter/deler. Disse komponentene/delene ble i hovedsak benyttet i forbindelse med ombyggingen av de før nevnte 53 vog-

nene, mens de resterende ble lagt på lager og senere, med få unntak, avhendet. Et meget lite restparti vil nå bli avhendet sammen med andre reservedeler til BV-202.

Forsvarets logistikkorganisasjon er i disse dager i ferd med å starte arbeidet med å inngå kontrakter for opphugging av de resterende beltevoymene. Kontraktene vil bli inngått med et lite antall opphuggingsfirmaer etter gjennomført offentlig utlysning og konkurranse. Opphuggingen skal gjennomføres i løpet av året. Kontraktene vil inneholde bestemmelser om uttak av komponenter/deler for videresalg. Det vil derfor bli mulig for de som har beltevogner, eller eventuelt andre kjøretøyer, til å anskaffe deler til en rimelig pris.

Spørsmål nr. 161

Innlevert 1. februar 2002 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 8. februar 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«UDI har gitt Sokndal kommune melding om at det vil bli etablert eit flyktningmottak i Sokndal kommune. Dette vert gjort sjølv om UDI er kjent med at eit samrøystes formannskap har vedteke at kommunen ikkje for tida ser seg i stand til å tilretteleggje for mottak.

Vil statsråden ta initiativ til å sikra ein prosess for etablering av mottak som inneber at kommunane si eiga vurdering vert vektlagt?»

Grunngjeving:

Eg er kjent med at UDI har ekstra utfordringar i ei tid med stor tilstrøyming av asylsøkjjarar. Ifølgje KS har fleire kommunar hatt same oppleving som Sokndal. Dette er ein praksis som i mange tilfelle nødvendigvis ikkje er eit godt utgangspunkt for den dialog som bør etablerast mellom lokalsamfunn og mottak. Truleg er stortingsfleirtalet sitt vedtak om anbudsinnhenting medverkande årsak til noverande uakseptable prosess.

Svar:

Først vil eg stadfeste at mottak av flyktningar og asylsøkjjarar er ei nasjonal oppgåve. Vidare er det inga tvil om at denne oppgåva krev ekstra innsats og ikkje minst fleksibilitet på mange område. Så langt i år har det kome meir enn 1 600 asylsøkjjarar til Noreg. Dette inneber at UDI i gjennomsnitt må finne husvære til om lag 265 nye personar kvar veke.

Med bakgrunn i at ein hadde tre ulike EØS for-

skrifter om offentlege kjøp, foreslo dåverande regjering i 2000 at gjeldande forskrifter om offentlege kjøp samt statlege og kommunale instruksar for innkjøp, skulle samlast i ein forskrift. Ny forskrift på dette området vart vedteke av Stortinget og i verksett i juli 2001. Dei nye forskriftene saman med Riksrevisjonen sin gjennomgang av UDI si rolle og ansvar i samanheng med etablering av statlege mottak for asylsøkjjarar i 2000, har mellom anna ført med seg at kontraktar knytt til etablering og drift av mottak konkurranseutsettast.

I grunngjevinga på skriftleg spørsmål nr. 161 vert det peika på at vedtaket om anbudsinnhenting, som omtalast som uakseptabel, truleg er medverkande årsak til noverande prosess der kommunane sine vurderingar ikkje vert vektlagt. Kommunane har verken no eller tidlegare hatt "vetorett" med omsyn til etablering av mottak for asylsøkjjarar i ein kommune der det er private som eig eller driv mottaka. Staten kan om naudsynt gjere avtalar om drift av mottak sjølv om vertskommunen ikkje støttar ei slik etablering. Ein slik situasjon er ikkje ønskjeleg verken for staten eller kommunane. I nokre tilfelle er det truleg ikkje til å unngå at kommunanes ynskjer og utsegn ikkje vert oppfylte. Det kan vere fleire grunnar til dette, men vi kan ikkje setja oss i ein situasjon der nye asylsøkjjarar skal stå utan tak over hovudet når dei har kome til Noreg.

Det er heller ikkje ønskjeleg at staten skal sjå seg nøydd til å etablere mottak i motstrid med kommunane sine eigne ynskjer. Direktoratet har utarbeidd eit generelt informasjonsbrev som dei sender til kom-

munar og fylkeskommunar når direktoratet treng fleire mottaksplassar. I brevet orienterer UDI om situasjonen og at det er naudsynt å etablere fleire mottaksplassar, at det vil bli annonsert etter interesserte kommunale eller private driftsoperatørar og at tildeiling av kontraktane vil skje etter konkurranse og forhandlingar. Det same brevet seier at tilbydarane påleggjast å informere kommunen om ei mogeleg etablering av mottak i samband med utarbeiding av tilbodet. Brevet inneheld også informasjon om kva for lovar som gjeld for bebuarar i mottak (helse, skule

og barnevern) og om ulike kompensasjonsordningar som gjeld for dei utgifter kommunane har i ein slik samanheng.

Det er ønskjeleg at vi saman skal kunne ta vare på vårt nasjonale ansvar for personar som søker asyl i Noreg. Frå tid til anna vil det vere usemje om kor mottak for asylsøkjjarar skal etablerast eller avviklast. Dette er ikkje heldig for nokon part. Eg sett min lit til at alle rørte partar gjer sitt til at prosessen vi i dag har rundt etablering av mottak kan bli tilpassa ulike omsyn.

Spørsmål nr. 162

Innlevert 1. februar 2002 av stortingsrepresentant Ursula Evje

Besvart 6. februar 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Riksrevisjonens gjennomgang av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, Statsregnskapet 2000, resulterte bl.a. i bemerkning til innkjøpsprosedurene benyttet av Norges forskningsråd i omtalte periode. Departementet viser i sitt svar til at spørsmål knyttet til økonomiregelverk og internkontroll skulle følges opp med et møte høsten 2001.

Hvordan anser statsråden at de nye rutinene fungerer i forhold til de krav som stilles til innkjøpsprosedyrer?»

Svar:

Som representanten Evje opplyser, resulterte Riksrevisjonens gjennomgang av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, Statsregnskapet 2000, blant annet i en bemerkning til Forskningsrådets kjøp av tjenester i nevnte periode. I sitt svar til Riksrevisjonen viste departementet til at spørsmål knyttet til økonomiregelverk og internkontroll skulle følges opp med et møte høsten 2001. Departementet viste også til at Forskningsrådet allerede hadde gjort mye for å opparbeide bredere kompetanse og forbedre sine rutiner.

Departementet avholdt kontaktmøte med Fors-

kningsrådet 2. november 2001, der ett av temaene omhandlet tiltak med bakgrunn i Riksrevisjonens anmerkninger. Forskningsrådets rapportering i møtet om oppfølgende tiltak var tilfredsstillende.

Blant tiltakene er utarbeidelse av en praktisk veileder til bruk internt i Forskningsrådet. Veilederen gir blant annet en generell beskrivelse av regler og prosedyrer ved offentlig anskaffelse i henhold til det nye regelverket som trådte i kraft 1. juli 2001.

Det er videre iverksatt tiltak for å styrke kompetansen på området. I slutten av januar i år ble det avholdt to kurs vedrørende anskaffelse av varer og tjenester for personalet i Forskningsrådet med ekstern kursledelse, der alle områdene i Forskningsrådet var representert.

I tiden framover vil blant annet Forskningsrådets internrevisjon vise om de nye rutinene fungerer tilfredsstillende i forhold til de krav som ligger i regelverket. Departementet har bedt Forskningsrådet om en skriftlig redegjørelse om status for arbeidet pr. 1. mars 2002. Gjennom statusrapporten, og ved å ta opp saken i kommende etatstyringsmøte, vil departementet følge opp saken, for å sikre at statens regelverk blir fulgt.

Spørsmål nr. 163

Innlevert 1. februar 2002 av stortingsrepresentant Oddbjørg Ausdal Starrfelt

Besvart 8. februar 2002 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Utstein kloster i Rogaland er eit særeige anlegg, eineståande i nasjonal samanheng. Anlegget og området rundt er freda etter kulturminnelova. Nå har Riksantikvaren gjort vedtak om at anlegget skal kalkast, trass i store protestar frå eit samla lokalmiljø.

Vil statsråden ta initiativ til ei ny vurdering av dette og ta omsyn til lokalbefolkninga sitt syn?»

Grunngjeving:

Riksantikvaren grunngjev avgjerda med historiske og tekniske omsyn, men tykkjest ikkje å leggja noko vekt på lokalbefolkninga sitt syn. Det tykkjest heller ikkje å vera vurdert om dei tekniske omsyna kan ivaretakast på andre, og kanskje billegare måtar. Uansett vil det kosta ekstra å kalka og vedlikehalde anlegget. Erfaringar viser at det har vore vanskeleg å få tilstreккеlege løyvingar til vedlikehald.

Sidan heile Mosterøya er freda, er det lagt strenge restriksjonar på kva dei som bur der kan gjera med sine bygningar og sitt areal. Då ville det vera rimeleg at det på den andre sida vert teke omsyn til deira syn på korleis Utstein kloster skal sjå ut.

Svar:

Spørsmålet knytter seg til Riksantikvaren sin avgjerd om å kalke Utstein kloster i Rogaland.

Utstein kloster er det mest intakte klosteranlegget i Noreg frå mellomalderen. Kulturmiljøet rundt Utstein kloster i Rennesøy kommune, Rogaland, blei freda i 1999. Klosteret vert no restaurert, mellom anna fjernar ein salt, gjer reparasjonar av muren, kalkpussar deler av anlegget og kvittar alle ytre murflater.

Riksantikvaren har etter kontakt med Stiftelsen Utstein kloster, som eig anlegget, greia ut spørsmålet knytt til restaurering av Utstein kloster, og meiner at kalkpussing og kvitting av murverket er den beste måten å vedlikehalde anlegget på. Kalkpussinga vil også gjere klosteret betre verna mot skader og tidas tann. Riksantikvaren har i den tekniske vurderinga rådført seg med Norges Byggforskningsinstitutt og Norsk institutt for kulturminneforskning. Stiftinga har sagt seg einig i dei vurderingane som er gjort.

Riksantikvaren har vurdert andre metodar, mellom anna impregnering med fuktavvisande middel, men komme til at desse ikkje fyllar tekniske og kulturhistoriske krav. Når det gjeld vedlikehald av freda bygningar og anlegg legg ein vekt på å bruke gamle handverksteknikkar og materiale som har vore brukt gjennom fleire hundre år, og som har dokumentert si styrke.

Direktoratet har overfor stiftinga gjort greie for den kulturhistoriske bakgrunnen for kalking og kvitting i høve til Utstein kloster og byggeskikken i mellomalderen og på 16- og 1700-talet. Riksantikvaren meiner at klosteranlegget etter alt å døme har vore kalkpussa gjennom heile sin tidlegare historie. Byggeskikken frå 1200-talet og fram mot slutten av 1800-talet tilseier at eit grovhugga murverk som Utstein kloster har hatt kalkpuss.

Når det gjeld dei økonomiske sidene knytt til kalking, viser Riksantikvaren i sitt brev av 24. oktober 2001 til Stiftinga, til at ein må rekne med at dei årlege vedlikehaldskostnadane knytt til kalking og kvitting av klosteret, nok vil koste meir enn ordinært vedlikehald. Imidlertid vil dette medføre redusert behov for framtidige store og dyre skippertak.

Ordinært vedlikehald av freda eigedomar er eigar sitt hovudansvar. Dersom kostnadene til vedlikehald enkelte år blir ekstraordinært store, har Riksantikvaren i sitt brev signalisert at direktoratet vil vere innstilt på å dekkje ein del av desse vedlikehaldskostnadene.

For øvrig er kostnadene ved den pågåande restaureringa i stor grad blitt finansiert ved statlege midlar over Riksantikvaren sitt budsjett.

Denne saka viser at spørsmål knytt til ivaretaking av kulturminner skaper stort engasjement lokalt. Dette er svært positivt, og det er viktig at vernemyndighetene ikkje berre har kontakt med eigarane, men også vektlegg informasjon og kontakt med lokalbefolkninga. Eg har forståing for lokalbefolkninga sin reaksjon på ein så dramatisk endring av deira lokalmiljø som kalkinga av Utstein kloster inneber. I denne saka støttar eg likevel Riksantikvaren sin avgjerd. Utstein kloster er av stor nasjonal verdi, og ein fortsatt bevaring av klosteret må derfor vege tyngst i denne saka.

Spørsmål nr. 164

Innlevert 4. februar 2002 av stortingsrepresentant Ursula Evje

Besvart 11. februar 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Riksrevisjonen hadde betydelige merknader til regnskapene ved universitets- og høyskolesektoren for årene 1998 og 1999. Flere institusjoner fikk underkjent regnskapet. Kvaliteten på de avlagte regnskapene varierer fortsatt i stor grad. Det fremkommer videre at det har vært mangler i departementets ordinære ettersyns- og kontrollprogram.

Kan statsråden redegjøre for manglenes art og hvilke tiltak som er iverksatt for å gjennomføre en tilfredsstillende kvalitetskontroll?»

Svar:

Overgang til nye økonomisystemer i universitets- og høyskolesektoren førte til betydelige problemer med regnskapsavleggene i 1998 og 1999. I antegnelse til statsregnskapet for disse årene hadde Riksrevisjonen som følge av dette betydelige merknader til regnskapene i sektoren, og flere virksomheter fikk ikke godkjent sine regnskaper i denne perioden. Det er som følge av dette nedlagt et betydelig arbeid så vel i departementet som i virksomhetene for å bedre regnskapskvaliteten i sektoren. Riksrevisjonen erfarer for sin del at det er en positiv utvikling ved universitetene og høyskolene blant annet når det gjelder kompetanseoppbygging innenfor økonomi og regnskapssektoren generelt. Riksrevisjonen peker imidlertid også på at kvaliteten på de avlagte regnskapene varierer fortsatt i stor grad, og har tatt opp forhold i tilknytning til innføring og oppfølging av intern økonomikontroll med institusjonene i sektoren. Departementet kan for sin del ikke se at Riksrevisjonen i sin antegnelse til statsregnskapet for 2000 har merknader til departementets oppfølging og kontroll av regnskapsfunksjonene i universitets- og høyskolesektoren.

Departementet fastsatte 28. januar 1998 instruks for økonomiforvaltningen i universitets- og høysko-

lesektoren. Instruksen forutsetter at styret ved institusjonene fastsetter hovedregler for økonomiforvaltningen og at direktøren etablerer rutiner og fastsetter retningslinjer for økonomiarbeidet ved institusjonen. Som et ledd i kontrollen med underliggende institusjoner gjennomførte departementet med bistand fra et eksternt konsultentselskap i perioden januar til mars 1999 en kvalitetssikring av innføringen av nytt økonomiregelverk ved et utvalg institusjoner i universitets- og høyskolesektoren. I lys av resultatene fra undersøkelsen våren 1999 påla departementet institusjonene å ferdigstille sitt interne regelverk innen 31. desember 1999 og gjennomførte med eksternt bistand en ny gjennomgang ved et nytt utvalg institusjoner våren 2000 som senere er fulgt opp i det ordinære ettersyns- og kontrollprogrammet.

Det er fastsatt instruks for departementets kontrollfunksjon i samsvar med bestemmelsene om dette i økonomireglementets § 20. Med utgangspunkt i denne har departementet lagt hovedvekten på å kontrollere at institusjonene i universitets- og høyskolesektoren har utarbeidet, innført og dokumentert det interne regelverk for økonomi- og regnskapsfunksjonene økonomiregelverket i staten forutsetter.

Departementet utarbeider årlig et ordinært ettersyns- og kontrollprogram som tilpasses utviklingen og aktuelle problemstillinger i sektoren. Departementet legger vekt på at institusjonene utvikler gode rutiner og vektlegger sin internkontroll og at økonomiarbeidet gjennomføres i samsvar med det interne regelverket ved den enkelte virksomhet. Det ordinære ettersyns- og kontrollprogrammet rettes som følge av dette nå inn mot de grunnleggende regnskapstekniske handlingene og den interne økonomikontrollen ved universitetene og høyskolene med det siktemål at den positive utviklingen innenfor økonomi- og regnskapsfunksjonen i sektoren videreføres.

Spørsmål nr. 165

Innlevert 4. februar 2002 av stortingsrepresentant Ursula Evje

Besvart 11. februar 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«I Riksrevisjonens gjennomgang av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets regnskap for år 2000 ble det oppdaget grove mangler, og regnskapene for Karasjok og Kautokeino videregående skoler ble ikke godkjent. Departementet forpliktet seg, i svar til Riksrevisjonen, til å følge utviklingen nøye ved skolene i 2001.

Vil statsråden bekrefte at økonomistyringen ved Karasjok videregående skole og Kautokeino videregående skole nå er tilfredsstillende, og hvilke langsiktige tiltak er iverksatt?»

Svar:

I tilknytning til Riksrevisjonens utkast til antegnelser til regnskapet for de samiske videregående skolene i 2000, hadde departementets tjenestemenn møte 26. september 2001 med styret for skolene og skolenes ledelse. Det ble redegjort for Riksrevisjonens utkast til antegnelser til virksomhetens regnskap for 2000. I den forbindelse ble det påpekt at manglende føring av inntekter i bevilgningsregnskapet for det året inntektene ble innbetalt, var et klart brudd på kontantprinsippet som gjelder for økonomiforvaltningen i staten. Det ble understreket at innfordringsrutinene måtte kritisk gjennomgås, sammen med andre internrutiner knyttet til økonomistyringen ved skolene.

Det ble fra departementets side presisert at økonomistyringen i virksomheten var styrets ansvar, slik det fremgår av hovedinstruks for økonomiforvaltningen ved de to skolene (fastsatt 6. juli 1999). Blant annet var det styrets oppgave å kvalitetssikre økonomirapportene fra skolene før de blir oversendt departementet.

Som ledd i oppfølgingen av arbeidet med økonomistyringen ved de to samiske videregående skoler hadde Skattefogden i Finnmark møte høsten 2001 med skolenes økonomikonsulenter om samhandlingsrutinene på økonomiområdet. Det ble også avholdt kurs i departementet om regnskapsføring og

økonomirapportering for økonomikonsulentene, skolenes ledelse og styreleder i tilknytning til etatstyringsmøte våren 2001.

Det nevnes at departementet våren 2001 i samarbeid med Finansdepartementet, avholdt lederkurs for å bedre statlig økonomistyring og bedre kompetansen i statlig regnskapsføring ved underliggende virksomheter. Representanter for de samiske videregående skolene var til stede på kurset som ble holdt i Tromsø. Formålet med kurset var å få oversikt over problemområdet og utviklingsbehov samt å bidra til å finne fram til virkemidler for å bedre økonomistyringen.

På møte 26. september ga styret uttrykk for at det ikke ville oppstå merforbruk i innværende budsjettermin. Oversendte økonomirapporter fra styret til og med tredje kvartal 2001 bekreftet dette.

Departementet ble 8. januar d.å. av Skattefogden i Finnmark orientert om at bilagene som var oversendt fra skolen i Karasjok de to-tre siste månedene til dels var svært mangelfulle. Skattefogden fant ikke å kunne behandle slike ufullstendige bilag i tiden fremover. I brev 14. januar d.å. bad departementet styret omgående ta opp med skolens ledelse de forhold som var påpekt av Skattefogden for å få brakt orden i regnskapsrutinene snarest.

På grunnlag av foreløpig regnskapsrapport for 2001 fra styret, er det ikke konstatert brudd på kontantprinsippet; men skolene har fremdeles problemer med å få inn sine fordringer i rett tid. Rutinene vil på nytt bli gjennomgått med skolene på dette området.

Foreløpig statsregnskap for 2001 viser at skolene samlet har en overskridelse i forhold til tildelt driftsbudsjett for dette året. Det er på denne bakgrunn trukket et beløp i tildelingen for 2002 svarende til det beløp som skolene har overskredet bevilgningen i 2001. Når endelig statsregnskap foreligger, vil departementet vurdere iverksatt ytterligere tiltak overfor de samiske videregående skolene om det skulle vise seg nødvendig.

Spørsmål nr. 166

Innlevert 4. februar 2002 av stortingsrepresentant Øystein Djupedal

Besvart 8. februar 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Vil finansministeren vurdere tiltak som kan bidra til større grad av uavhengighet mellom revisor og klient, f.eks. gjennom forsterket lovverk eller økt kontrollvirksomhet?»

Begrunnelse:

I etterkant av Enron-konkursen er det bl.a. reist spørsmål om revisors uavhengighet i forhold til sin oppdragsgiver. Gjennom kreativ regnskapsføring som ikke ble avdekket i revisjonen, klarte Enron å holde sin reelle økonomiske situasjon skjult - med store økonomiske tap for ansatte, kreditorer og eiere som resultat. Det hevdes at en medvirkende årsak til at dette ikke ble avdekket i revisjonen, var at Enron med revisjon og rådgivning var revisjonsfirmaets største kunde. Dette er ikke i strid med amerikansk lovgivning.

I Norge inneholder revisorloven av 15. januar 1999 nr. 2 en rekke bestemmelser om revisjon og revisorer, herunder bestemmelser i lovens kapittel 4 om revisors uavhengighet og objektivitet.

Revisorloven kapittel 4 har generelle bestemmelser om revisors habilitet, og har dessuten i § 4-5 en spesiell bestemmelse om revisors adgang til å utføre rådgivningstjenester. Denne bestemmelsen innebærer et forbud mot rådgivnings- eller andre tjenester for den revisjonspliktige, som er egnet til å påvirke eller reise tvil om revisors uavhengighet og objektivitet. I Karnov kommentert lovsamling er det vist til at det har vært en omfattende diskusjon om revisor overhodet burde ha anledning til å drive rådgivningsvirksomhet overfor sin revisjonsklient. Det har imidlertid vært tradisjon for at revisor er benyttet som rådgiver og støttespiller for små og mellomstore foretak. I forarbeidene til loven peker departementet på at det kan være vanskelig å trekke en absolutt og eksakt grense for hva som bør være tillatt. Den norske Revisorforeningen har utarbeidet egne retningslinjer om rådgivningstjenester for å sikre revisorenes tillit og objektivitet. Heller ikke disse trekker helt klare grenser for hva som er tillatt og hva som ikke er tillatt.

I revisorloven § 5-3 tredje ledd er det gitt bestemmelser om at revisor skal dokumentere rådgivningsoppdragets art, omfang og eventuell anbefaling. Bestemmelsen er viktig for å kunne vurdere karakteren av rådgivning i ettertid.

Det er ikke kjent hvilket omfang denne typen sammenblanding mellom rådgivning og revisjon har i Norge, men det er liten grunn til å tro at dette ikke forekommer hos oss.

Svar:

Det vises til spørsmål ved om det er behov for et "forsterket lovverk" for å bidra til større uavhengighet mellom revisor og klient. Finansdepartementet har innhentet Kredittilsynets vurdering, og i brev 5. februar 2002 uttaler Kredittilsynet følgende om dette:

"Uavhengighet og objektivitet er en av revisorinstituttets absolutte grunnpilarer. I tillegg til at revisor faktisk er uavhengig og objektiv, er det like viktig at revisor *fremstår* som uavhengig og objektiv. Den nye norske revisorloven fra 1999 har regler om uavhengighet og objektivitet som er relativt sett strenge, sammenlignet med mange andre land. Dette gjelder særlig de objektive reglene som følger §§ 4-1 og 4-2.

Når det gjelder revisors adgang til å yte rådgivningstjenester til sine revisjonsklienter er det ikke noe forbud mot dette. Tvert imot ble det i forbindelse med revisorlovens forarbeider lagt vekt på at særlig mindre foretak har god nytte av revisor som rådgiver. Revisorloven § 4-5 setter rammene for hvilken rådgivning som ikke kan anses som akseptabel, uten at det trekkes absolutte og klare grenser. Når det gjelder praktisering av denne bestemmelsen, fremkommer det lite veiledning i lovforarbeidene. Revisor selv må utvise skjønn i forhold til hvilke rådgivningsoppdrag han påtar seg, og det må legges til grunn at han utviser varsomhet. Revisororganisasjonene har i denne forbindelse utgitt regler for god revisorskikk som for revisorene er en viktig referanseramme. Den norske Revisorforening vil i løpet av året bearbeide og vedta de etiske regler fra den internasjonale revisororganisasjon IFAC.

EU-kommisjonen har intensivert arbeidet med å harmonisere revisoryrket i Europa som et ledd i utviklingen av et felles europeisk kapitalmarked. Revisors rolle er viktig i forbindelse med foretakenes rapportering av finansiell informasjon. Kommisjonen opprettet i 1998 "EU Committee on Auditing", der Norge også deltar. Komiteen har arbeidet frem forslag til anbefaling om prinsipper vedrørende revisors uavhengighet. Forslaget ligger nå til behandling i EU-kommisjonen, og inneholder blant annet en lengre drøfting av revisors rådgivningstjenester med hensyn til hva som kan anses som akseptabelt uten at revisors objektivitet påvirkes. Det er Kredittilsynets vurdering at dette forslaget til anbefaling i all hovedsak er i samsvar med den norske revisorloven, og de intensjoner som må følge av blant annet bestemmelsen i loven § 4-5. Anbefalingen vil således være sentral som ledd i fortolkning og praktisering av revisorlovens bestemmelser generelt hva gjelder revisors uavhengighet og objektivitet. Før EU-kommisjonens endelige godkjenning av anbefalingen, skal det gjøres en særlig vurdering av om erfaringene fra Enron-konkursen foranlediger justeringer. Det bemerkes også at Den norske Revisorforening opplyser at de ovenfor omtalte etiske regler fra IFAC i hovedsak er sammenfallende med EU's forslag til anbefaling.

Hva gjelder spørsmålet om det er behov for å forsterke lovverket, er det vår vurdering at det på dette området er viktig med en internasjonal harmonisering. Den norske revisorlovgivning er allerede relativt streng og den vurderes i hovedsak å være i samsvar med den anbefaling EU-kommisjonen vil komme med. Konklusjonen er derfor at det nå ikke er hensiktsmessig å forsterke lovgivningen vedrørende revisors uavhengighet."

Jeg kan i hovedsak slutte meg til Kredittilsynets vurdering på dette punktet. Det reises også spørsmål ved om det er behov for økt kontrollvirksomhet for å bidra til større grad av uavhengighet mellom revisor og klient. Jeg har også på dette punktet innhentet Kredittilsynets uttalelse, og i nevnte brev 5. februar 2002 uttales følgende om behovet for økt kontrollvirksomhet:

"Kredittilsynet fører tilsyn med revisorer og revisjonsselskaper. Det gjennomføres ca. 100 stedlige inspeksjoner hvert år, basert på risikovurderinger, innrapporteringer og signaler. På grunnlag av tilsynsvirksomheten tilbakekalles om lag ti godkjenninger årlig. Kredittilsynet har prioritert og vil fortsatt prioritere revisors uavhengighet ved sine tilsyn. Det bemerkes at Norge, på lik linje med Norden for øvrig, er av de land som har gått lengst i et direkte myndighetsbasert tilsyn med revisorer.

De største revisjonsselskapene vies spesiell oppmerksomhet gjennom såkalte temabaserte tilsyn. Dette skyldes primært at disse revisjonsselskapene har re-

visjonsansvaret for praktisk talt samtlige børsnoterte foretak og andre foretak av samfunnsmessig betydning. Det kan nevnes at Kredittilsynet er i ferd med å avslutte en større undersøkelse av revisjon av større konserner, der alle de 6 store revisjonsselskapene er undersøkt. Ellers er revisors uavhengighet et sentralt tema når det gjelder de største revisjonsselskapene, ettersom en i de senere år har sett en til dels betydelig rådgivningsvirksomhet. Det kan nevnes at Kredittilsynet har vurdert to større saker vedrørende revisors rådgivning i relasjon til revisorloven § 4-5, der en i begge tilfeller fant å kritisere revisor. I det ene tilfellet fikk revisor pålegg om å fratre som revisor fordi revisorlovens bestemmelser var overtrådt. Vedtaket ble påklaget og ligger nå til behandling i departementet.

Kredittilsynet forestår innenfor tilgjengelige ressursmessige rammer et aktivt stedlig og dokumentbasert tilsyn med revisorer, der revisors uavhengighet er sentral. Det vurderes ikke som nødvendig å øke den samlede kontrollvirksomheten nevneverdig i forhold til dagens nivå, men Kredittilsynet vil være opptatt av å innrette tilsynet slik at det til enhver tid møter de viktigste utfordringer, herunder kravet til revisors uavhengighet."

Jeg viser til Kredittilsynets redegjørelse om at revisors uavhengighet er et forhold som prioriteres i tilsynsarbeidet overfor revisorer og revisjonsselskaper. Jeg er enig i denne prioriteringen.